

Προσεγγίσεις & ΘΕΜΑΤΑ

● Του Κωνσταντίνου Κάζου
Ιστορικού- Ερευνητή

Tο Ελληνικό Έθνος, για να ευδοκίμησει σήμερα στη νέα του πορεία τον 21ο αιώνα, θα πρέπει να προσεγγίσει και να διδαχθεί από το ένδοξό του παρελθόν. Είναι αυτό που κατά γενική ομολογία, συνετέλεσε σημαντικά στο πέρασμα των αιώνων, τόσο στην ηθική διαπαιδαγώγηση, όσο και στην κοινωνική διάπλαση κάθε λαού, καθ' ότι η Ελληνική Ιστορία αποτελεί βασικό παράγοντα διαμόρφωσης της Ιστορίας της ανθρωπότητας.

Έτσι μέσα από τη γνώση της Εθνικής Ιστορίας θα κατανοήσει τη δική του εθνική ψυχή, το παρελθόν και το παρόν του, αλλά τώρα όμως με

σκοπό την προπαρασκευή του μέλλοντος.

Όσο σήμερα αντιμετωπίζουμε απειλές, κινδύνους και δοκιμασίες, η μελέτη της Ιστορίας μας είναι η ηθική εκείνη δύναμη, που θα φωτίσει το Έθνος, θα το ενισχύσει, και θα το καθοδηγήσει με σιγουριά στο μέλλον, στον μεγάλο του σκοπό, στην αέναη διατήρηση της ελευθερίας και της κυριαρχίας του.

Οι προσεγγίσεις στα Ιστορικά θέματα χωρίζονται σε τέσσερις ενότητες, Αρχαίος – Μακεδονικός- Χριστιανικός και Μεσαιωνικός Ελληνισμός, και θα δημοσιεύονται σε συνέχειες.

ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Προ πολλών αιώνων στην κεντρική Ασία επάνω στο οροπέδιο Παμίρ κατοικούσαν οι τότε άριστες φυλές του ανθρωπίνου γένους, φυλές οι οποίες εξόρμησαν από αυτά τα υψώματα, και από τότε πρωταγωνίστησαν στην Παγκόσμια Ιστορία.

Οι φυλές αυτές, παρ' ότι είχαν κατά βάση κοινές θρησκευτικές δοξασίες και παραδόσεις, μιλούσαν δύο διαφορετικές γλώσσες σαν μέσο συνεννόησης στην εσωτερική τους οργάνωση.

Όταν δε μετακόμισαν κοντά ή μακριά, τα γλωσσικά ιδιώματα, που προέκυψαν από αυτή τη μετοικεσία, δεν απείχαν πολύ από τη βάση των δύο αρχικών πρωτοπλάστων γλωσσών.

Από τότε όλα τα Έθνη, που μιλούσαν τα διάφορα αυτά γλωσσικά ιδιώματα, διακρίθηκαν στην Ιστορία σε δύο κεφαλαιώδεις φυλές, τους Σημίτες και τους Αρίους.

Οι Σημίτες πήραν το όνομά τους από τον εις τας Γραφάς αναφερόμενον Σήμ, “τούτου λογισθέντος κατά συνθήκην ως αρχηγέτου αυτών”, με των Αρίων όμως το όνομα να έχει ιστορικότερες ρίζες.

Κατά τον Ηρόδοτο ένας από τους κυριότερους αυτούς κλάδους, οι Μήδοι, εκαλούντο από όλους Αριοι, όπως και άλλοι από τα Βακτριανά Έθνη, καθώς οι Ινδοί, που κατέλαβαν την Ινδική χερσόνησο.

Τα Σημιτικά ήδη γνωστά ιδιώματα συμπληρώθηκαν, όταν πριν από διακόσια περίπου χρόνια έγινε εφικτή η ανάγνωση της ιερογλυφικής και σφηνοειδούς γραφής, ώστε να αποδειχθεί πλέον η οικειότης των Αιγυπτίων, των Χαλδαίων, των Σύρων, των Φοινίκων, των Εβραίων και των Αιθίοπων, οι γλώσσες των οποίων προέρχονται από την ίδια μήτρα.

Η συγγένεια όμως των ιδιωμάτων των Αρίων δεν απεκαλύφθη παρά μόνο τον 19ο αιώνα, όταν έγινε γνωστή η αρχαία Ινδική γλώσσα, η Σανσκριτική.

Από τότε και με τη βοήθεια της συγκριτικής γλωσσολογίας βεβαιώθηκε ότι ή γλώσσα των Βραχμάνων, των Περσών, των Ελλήνων, των Λατίνων, των Κελτών, των Τευτόνων, και των Σλαύων, είναι αδελφές γλώσσες, οι οποίες, παρ' ότι διασκορπίστηκαν στα πέρατα της γης, διασώζουν τα ίδια ριζικά γράμματα και έχουν περίπου κοινή γραμματική.

Σημίτες λοιπόν και Αριοι, ξεκινώντας από ένα κοινό σημείο, έφυγαν δυτικά πρώτοι οι Σημίτες,

και ιδιαίτερα αυτοί που είχαν εκπολιτισθεί πριν απ' τους Αρίους, όσοι δε των Αρίων εκπολιτίστηκαν αργότερα κινήθηκαν και αυτοί δυτικά.

Οι τελευταίοι αποδημήσαντες Άριοι, δηλαδή οι Ιράνιοι και οι Ινδοί, κατευθύνθηκαν μόνο ανατολικά.

Αλλά, ενώ είχαν τις ίδιες περί του Θείου δοξασίες, τις ίδιες παραδόσεις και τις ίδιες οικήσεις, δεν γνωρίζουμε καθόλου γιατί μιλούσαν διαφορετικές γλώσσες, πότε άρχισε η μετοικεσία τους, από ποιες περιπέτειες πέρασε, και γιατί οι Σημίτες ουδέποτε εγκαταστάθηκαν στην Ευρώπη, ούτε γιατί οι Άριοι στην Αφρική.

Με την παρέλευση πολλών αιώνων που δεν μπορούμε να αριθμήσουμε, οι μεν και οι δε έχουν καταλάβει πλέον νέες χώρες, έχουν διαιρεθεί σε Έθνη πολλά και πολυώνυμα, μιλούν δε με ποικιλότατα ιδιώματα, αγωνιζόμενοι με διάφορους τρόπους στον κοινό αγώνα της επιβίωσης.

Τότε και κατά πρώτον ευρίσκουμε εγκαθιδρυμένες και εγκατεστημένες στη δυτική μικρά Ασία, στη χερσόνησο της Ανατολικής Ευρώπης, και στη δυτικά ευρισκόμενη Ιταλία τις φυλές εκείνες που αποτέλεσαν τον Ελληνικό και Ιταλικό κλάδο των Αρίων.

Τα αρχαιότερα γραπτά μνημεία της Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους είναι η Ιλιάδα και η Οδύσσεια. Ενώ αυτά γράφτηκαν τον 10ο π.Χ. αιώνα, δεν αναφέρουν πουθενά καμιά διαίρεση του Έθνους σε τέσσερις φυλές: Δωριείς, Αιολείς, Ίωνες και Αχαιοί. Σαν Αχαιοί, ονομάζουν μικρό μέρος κατοίκων της Φθίας, ή όλους τους Έλληνες, δεν μνημονεύουν καθόλου τους Αιολείς, τους δε Ίωνες τους αναφέρουν σαν Ιάονες, και όχι σαν φυλή, αλλά σαν ένα άλλο όνομα των Αθηναίων.

Επίσης αναφέρονται ονόματα χωρών, όπως των Βοιωτών, των Φθίων και των Λοκρών, όχι όμως των Δωριέων, ειδικά αυτών δεν γίνεται μνεία καθόλου στην Ιλιάδα, και στην Οδύσσεια αναφέρονται μόνο μια φορά στην Κρήτη. Βεβαίως τότε, ούτε όλη η χώρα εκαλείτο Ελλάς, ούτε και οι κατοικοί της Έλληνες. Ελλάς ήταν τότε ένα τμήμα της Φθίας, οι κάτοικοι δε εκείνου του τμήματος, Έλληνες και Αχαιοί, ονομάζονταν Μυρμιδόνες.

Μετά την ομόφωνη άποψη του Ηροδότου και του Θουκυδίδη ίσχυσε για όλη την Ελλάδα το όνομα του όλου Ελληνικού Έθνους.

Δυστυχώς δεν έχει διασωθεί καμιά μαρτυρία, που να έχει βάρος και ιστορική αξία, για το πώς

τέσσερις αιώνες μεταξύ του ποιητού Ομήρου και των δύο Ιστορικών τα ονόματα Ελλάς και Έλληνες επικράτησαν όλων των άλλων.

Τα Ομηρικά Έπη, στα οποία αδελφοποιήθηκαν η Ποίηση και η Ιστορία, υπέστησαν πολλά παθήματα στους νεότερους χρόνους.

Τα Έπη αυτά εθαυμάζονταν επί χιλιάδες χρόνια σαν αριστουργήματα ενός ανδρός του Ομήρου. Πολύ παλαιότερα υπήρξαν οι λεγόμενοι “χωρίζοντες”, οι οποίοι απέδωσαν αυτά σε πολλούς ποιητές, αλλά η γνώμη αυτή τότε λογίστηκε σαν παραδοξολογία, περιορισμένη στον κύκλο των φιλολογούντων.

Πάλι όμως τον 17ο αιώνα πολλοί μελετητές αμφισβήτησαν ξανά την ενότητά τους, και έτσι άρχισε μια μεγάλη διαμάχη εάν ήταν αρχικά αυτοτελή επικά άσματα, που αργότερα όμως, χωρίς να διαθέτουν κανένα δεσμό μεταξύ τους, συναρμολογήθηκαν και διασκευάστηκαν, τον 6ο αιώνα επί Πεισιστράτου.

Ο υπέρμαχος του τεμαχισμού Lahman κατακόβει την Ιλιάδα σε 16 κομμάτια, ενώ ο υπέρμαχος της ενότητας Ulrici τον χαρακτηρίζει ανώριμο να αντιληφθεί κάτι, που είναι εύκολο ακόμη και σε παιδιά.

Η διαμάχη όμως αυτή λύνεται με ψηφοφορία, όπου μετέχουν όλοι οι μεγάλοι γνώστες της Αρχαίας Φιλολογίας.

Πλειοψηφούν οι υπέρμαχοι της ενότητας του Ομηρικού Έπους, μεταξύ δε των Φιλολόγων είναι οι κορυφαίοι Klopsek, Viland και Foss, και των ποιητών οι δύο ύπατοι τής Γερμανίας Shiller και Goete. Άλλο δε ένα ζήτημα, που προέκυψε, και αφορούσε αν τα Ομηρικά Έπη γράφτηκαν εξ αρχής η διασώθηκαν επί μακρόν από προφορική απομνημόνευση, απερρίφθη, γιατί υπήρχαν πολλά τεκμήρια ότι είχαν γραφτεί εξ αρχής.

Ο Ποιητής γνώριζε πάρα πολύ καλά τι συνέβαινε στην Αίγυπτο, άρα από αυτό συνάγεται ότι πολύ πριν από αυτό υπήρχε επικοινωνία μεταξύ αυτής και της Ελλάδος, έτσι δε κάπως θα έφτασε και η γραφή στην Ελλάδα, που ήταν γνωστή από πολλών ετών στους Αιγυπτίους.

Στα λεγόμενά του δε στην Οδύσσεια περί αυτής της χώρας μαρτυρείται ότι οι Αχαιοί γνώριζαν ήδη ο,τι είδε και κατέγραψε μετά από 500 χρόνια ο Ηρόδοτος.

Ακόμη δε οι περιγραφόμενες παραστάσεις επάνω στην ασπίδα του Αχιλλέα ενθυμίζουν

καθέκαστα, που απεικονίζονται σε τοιχογραφίες των Αιγυπτιακών τάφων του Beni-Hassan.

Τα αθάνατα εκείνα Έπη δεν διέσωσαν μόνο το παρελθόν του Αρχαίου Ελληνισμού, αλλά κατέγραψαν και πώς παρασκευάστηκε ο Ιστορικός αυτού βίος. Πράγματι από τα αφελή ακροατήρια των αγορών της ηρωικής εποχής προέκυψαν μέσα από βαθμιαίες και φυσικές τροπολογίες των πνευμάτων και των περιστάσεων οι Εκκλησίες του Δήμου, ενώπιον των οποίων αγόρευσαν ο Περικλής, ο Δημοσθένης και πολλοί άλλοι του λόγου ηγεμόνες.

Ο Βασιλεύς των ηρωικών χρόνων μπορούσε, όποτε ήθελε, να χρησιμοποιήσει βία απέναντι στον λαό, που εξουσίαζε, πολλές φορές όμως αναγκαζόταν να μεταχειριστεί και άλλα μέσα πειθούς, είτε με λόγους, είτε με επίκληση συναισθημάτων και φιλοτιμίας, αλλά πάντα επιδίωκε την επίτευξη του σκοπού του.

Έτσι παρατηρούμε δύο πράγματα τώρα, άνδρες να μιλούν σωστά και λαούς να πείθονται από τους σωστούς λόγους, δηλαδή δύο αλάνθαστα τεκμήρια ότι οι λαοί αυτοί είναι δεκτικοί ελευθερίας.

Διότι της ελευθερίας τελικός μεν σκοπός είναι το κοινό συμφέρον, όργανο δε ο λόγος. Όπου ή ελευθερία άνθησε, υπήρξαν μεν άνδρες επιτήδειοι να παραστήσουν διά του λόγου το κοινό συμφέρον, υπήρξαν όμως και λαοί επιτήδειοι να εκτιμήσουν τον περί του κοινού συμφέροντος λόγον.

Αλλά στην ευλογημένη αυτή χώρα, στην οποία κατά το παρελθόν της προσεφέρθη κάθε χάρη και μεγαλοφυΐα, εγεννήθηκαν και μερικοί άνδρες, οι οποίοι εφαινότο να ανήκουν σε άλλους κόσμους και άλλες κοινωνίες. Ο Πίνδαρος στρέφει τους οφθαλμούς του προς τη μέλλουσα ζωή, ελεεινολογεί τις ψυχές των ασεβών, οι οποίες περιίπτανται, βασανιζόμενες στον ουρανό από τα άλγη τους, ενώ οι ψυχές των ευσεβών “κατοικοῦσαι ἐν ουρανῶ ἀδουσιεν εν υμνοισ τον Μέγα Μάκαρα”.

Αυτός δεν ήταν ο μυθικός Δίας, ο μέτοχος των ανθρωπίνων παθών, αλλά η υψηλότερη και καθαρότερη αντίληψη της δυνάμεως εκείνης, η οποία δεν έμελλε να αποκαλυφθεί στην ανθρωπότητα, παρά μόνο μετά από πεντακόσια χρόνια.

Ο Πίνδαρος λοιπόν ανήκει σ’ εκείνα τα ύψιστα πνεύματα, που παραβάλλονται μόνο με τις κορυφές των βουνών, οι οποίες πρώτες φωτίζονται από τις ακτίνες του ανατέλλοντος ήλιου, ενώ στις πεδιάδες ακόμη υπάρχει το σκοτάδι. ■